

นโยบายการดำเนินงานปี 2561

โดยอธิบดีกรมการข้าว

(นายอนันต์ สุวรรณรัตน์)

แนวทางการดำเนินงานของกรมการข้าวปี 2561 ขับเคลื่อนงานตามนโยบายสำคัญ ปี 2561 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ) และดำเนินการต่อเนื่องตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเกษม บุญราช) ดังนี้

1. แผนการขับเคลื่อน Smart Agricultural Curve ปี 2561

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ดังนี้

1) ให้ปี 2559 เป็นปีแห่งการลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสินค้าเกษตร เน้นนโยบาย ศพก. แปลงใหญ่ Zoning by Agi-Map เกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์

2) ให้ปี 2560 เป็นปีแห่งการยกระดับมาตรฐานการเกษตรสู่ความยั่งยืน (คุณภาพ ประสิทธิภาพ) ใช้นโยบายยกกระดาน A4 ได้แก่ 1) ศพก. 2) แปลงใหญ่ 3) Zoning by Agi-Map 4) มาตรการสินค้าเกษตร/เกษตรอินทรีย์/เกษตร GAP 5) เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน 6) ธนาคารสินค้าเกษตร 7) แผนผลิตข้าวครบวงจร 8) จัดหาที่ดินทำกิน (ส.ป.ก. ยึดคืนที่ดินส.ป.ก.) และ 9) ระบบส่งน้ำกระจายน้ำ

3) ให้ปี 2561 เป็นปีแห่งการพัฒนาคน และยกระดับการบริหารจัดการ (The year of developing human resources and enhancing management capability)

เป้าหมาย ได้แก่ 1) เน้นการบริหารจัดการด้วยนวัตกรรม และเทคโนโลยี 2) ความสมดุลของ Demand และ Supply และ 3) มูลค่าสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น (คุณภาพ ราคา และจำนวนผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป)

แนวคิด ได้แก่ 1) บริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญแบบครบวงจร ใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม องค์ความรู้และปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) พัฒนา Smart Production (High quality, Safety and Competitive) ออกสู่ตลาด 3) พัฒนา Smart Farmer, Smart Officer, ให้เป็นมืออาชีพ รองรับเกษตร 4.0 4) สร้างการรับรู้โดยเน้น Information Operation (IO) 5) เน้นการทำงานแบบบูรณาการ

นโยบายยกกระดาน A4 บวก (A4 Plus Policy) เน้นนโยบายยกกระดาน A4 (เดิม) + การบริหารจัดการสินค้าเกษตรครบวงจร + เทคโนโลยี/นวัตกรรม/องค์ความรู้

ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่นำไปใช้ประโยชน์ 2) ความสมดุลของ Demand และ Supply สินค้าเกษตร 3) ดัชนีรายได้เกษตรกร

กรมการข้าวได้จัดทำแผนการขับเคลื่อน Smart Agricultural Curve 2561 ในส่วนของหน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุน ดังนี้

1) หน่วยงานหลัก จำนวน 1 เรื่อง คือ แผนการผลิตข้าวครบวงจร

มีเป้าหมายในปี 2561 คือ 1) อุปทานสมดุลกับอุปสงค์ 2) เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพมาตรฐานการผลิตข้าว 3) ชาวนาได้รับการพัฒนาเป็น Smart farmer เพิ่มขึ้น 4) ส่งออกข้าวไปต่างประเทศไม่ต่ำกว่า 10 ล้านตัน 5) ราคาข้าวมีเสถียรภาพมากขึ้นประกอบด้วย 5 ช่วง ดังนี้

1.1 ช่วงกำหนดอุปสงค์อุปทาน คือ จัดทำอุปสงค์อุปทานสำหรับการผลิต ปี 2561/62

1.2 ช่วงการผลิต มีแผนงาน/โครงการที่สำคัญ คือ (1) การวางแผนการผลิตข้าว ดำเนินโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการผลผลิตและการตลาดข้าวครบวงจร งบประมาณ 5.81 ล้านบาท (2) การขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ปี 2561/62 (3) การจัดการปัจจัยการผลิต (4) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่นาเหมาะสม ได้แก่ โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ ส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแม่นยำสูง (Precision Agricultural) โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวหอมมะลิคุณภาพชั้นเลิศ โครงการจัดรูปที่ดินและปรับระดับพื้นที่นา และจัดการน้ำและการเพาะปลูกในเขตพื้นที่ชลประทาน (5) การควบคุมปริมาณการผลิตข้าว ได้แก่ โครงการส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลาย โครงการปลูกพืชปุ๋ยสด โครงการปลูกพืชอาหารสัตว์ฤดูนาปรัง (6) การพัฒนาชาวนา (7) การประกันความเสี่ยงการผลิตข้าว ได้แก่ โครงการประกันภัยชาวนาปี

1.3 ช่วงการเก็บเกี่ยวและหลังเก็บเกี่ยว คือ การบริหารจัดการรถเกี่ยวนาข้าว ได้แก่ บริหารจัดการแอปพลิเคชันรถเกี่ยวนาข้าวและประชาสัมพันธ์ การยกระดับเกษตรกรและผู้ประกอบการ ได้แก่ จัดวางระบบ GMP/HACCP ให้โรงสี โครงการโรงสีติดดาว และส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมข้าวและการเพิ่มมูลค่าข้าว

1.4 ช่วงการตลาดในประเทศ คือ การชะลอผลผลิตออกสู่ตลาด ได้แก่ โครงการสินเชื่อเพื่อรวบรวมข้าวและสร้างมูลค่าเพิ่มโดยสถาบันเกษตรกร โครงการสินเชื่อชะลอการขายข้าวเปลือกนาปี และโครงการชดเชยดอกเบี้ยให้ผู้ประกอบการในการเก็บสต็อก การสร้างความเป็นธรรมทางการค้า ได้แก่ ตรวจสอบเครื่องชั่งน้ำหนักและ บิดป้ายราคาซื้อ และส่งเสริมการซื้อขายผ่านตลาดพันธะสัญญา การพัฒนาตลาดสินค้าข้าว ได้แก่ โครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP การณรงค์การบริโภคข้าวและการประชาสัมพันธ์ เชื่อมโยงข้อมูลข้าวสี GI อินทรีย์ให้ตรงความต้องการตลาดส่งเสริมการต่อยอดผลิตภัณฑ์และสินค้าแปรรูป และส่งเสริมตลาดออนไลน์

1.5 ช่วงการตลาดต่างประเทศ คือ การจัดหาและเชื่อมโยงตลาดต่างประเทศ ได้แก่ G to G การเจรจาขยายตลาดข้าว และเร่งทำตลาดเชิงรุกตลาดศักยภาพ (2) ส่งเสริมภาพลักษณ์ประชาสัมพันธ์ ข้าว/ผลิตภัณฑ์ข้าว/นวัตกรรมข้าว ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ข้าวหอมมะลิให้ถึงกลุ่มผู้นำเข้า และ (3) สร้างการรับรู้และขยายตลาดเฉพาะ ได้แก่ ประชาสัมพันธ์ข้าวตลาดเฉพาะให้ถึงกลุ่มผู้นำเข้า

ทั้งนี้ ได้นำเสนอ แผนการขับเคลื่อน Smart Agricultural Curve ปี 2561 เมื่อวันที่ 6 กันยายน 2560 มีข้อคิดเห็นให้กรมการข้าวจัดทำแผนการผลิตและการตลาดข้าวครบวงจรมาดีแล้ว แต่ขอให้เพิ่มเติมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นอีก 3 ประเด็น ดังนี้ 1) ควบคุมการผลิตข้าว ให้เป็นไปตามเป้าหมาย โดยต้องประสานกระทรวงมหาดไทย (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น) กรมชลประทาน เรื่องการจัดการน้ำ เป็นต้น 2) การเชื่อมโยงตลาดให้ใช้กลไกประชารัฐ โดยให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมดำเนินการให้มาก และ 3) คุณภาพและการรับรองมาตรฐานข้าวเป็นสิ่งสำคัญมาก ควรมีการผลิตข้าวพรีเมียมเพื่อการส่งออก เช่น ข้าวอินทรีย์ แต่ให้พิจารณาถึงการผลิตข้าวคุณภาพจะอย่างไร เช่น เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี การปรับปรุงบำรุงดิน การเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา เป็นต้น

2) หน่วยงานสนับสนุน 9 เรื่อง ดังนี้ 1) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ดำเนินการใน ศพก. ระดับดี (A) ศพก. ระดับปานกลาง (B) และ ศพก. ระดับปรับปรุง (C) 2) ระบบ

ส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ (นาแปลงใหญ่) ดำเนินงานในแปลงใหญ่ปี 2559 (แปลงปีที่ 3) แปลงปี 2560 (แปลงปีที่ 2) และแปลงใหญ่ปี 2561 (แปลงใหม่แปลงปีที่ 1) 3) การพัฒนา Smart Farmer ดำเนินการกับเกษตรกรที่ยังไม่เป็น Smart Farmer (Developing Smart Farmer) เกษตรกรที่เป็น Smart Farmer แล้ว (Smart Farmer) และเกษตรกรที่เป็น Smart Farmer ต้นแบบ (Smart Farmer Model) 4) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม Zoning by Agri-Map ดำเนินการโครงการข้าวครบวงจรมาตรฐานการปรับพื้นที่นา เพื่อความมั่นคงของอาชีพเกษตรกร 5) พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน/GAP โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจรับรอง สร้างความรู้ที่ถูกต้องเรื่องเกษตรปลอดภัย/เกษตรอินทรีย์ 6) เกษตรอินทรีย์ โดยการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ มีการรับรองข้าวอินทรีย์โดยการตรวจประเมินระบบการผลิตข้าวอินทรีย์ระยะปรับเปลี่ยน (T2) 7) เกษตรทฤษฎีใหม่ ดำเนินการอบรมเสริมสร้างความรู้ สนับสนุนปัจจัยการผลิตเบื้องต้นตามความจำเป็น ติดตามตรวจเยี่ยม 8) การพัฒนา Smart Officer โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ Young Blood Researcher 9) ธนาคารสินค้าเกษตร ดำเนินการก่อตั้งธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน และสนับสนุนปัจจัยการผลิต รวมทั้งการติดตามงาน

2. นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี 2561 (15 แผนงาน)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (พลเอกฉัตรชัย สาริกัลยะ) กำหนดนโยบายสำคัญปี 2561 จำนวน 15 แผนงาน เพื่อเป็นแผนการขับเคลื่อน Smart Agricultural Curve 2561 โดยให้เริ่มต้นตามแผนปฏิบัติการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2560 เป็นต้นไป งบประมาณ 55,000 ล้านบาท ดังนี้

- 1) การบริหารจัดการน้ำ
- 2) เกษตรแปลงใหญ่
- 3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
- 4) การบริหารพื้นที่เกษตรโดย Agri-map
- 5) การพัฒนาเกษตรกรสู่ Smart Farmer
- 6) พัฒนาสถาบันเกษตรกรในรูปแบบประชารัฐ
- 7) ธนาคารสินค้าเกษตร
- 8) เกษตรทฤษฎีใหม่
- 9) การแก้ปัญหาประมง IUU
- 10) พัฒนาศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
- 11) การเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและการใช้เครื่องจักรกลทดแทนแรงงาน
- 12) ตลาดสินค้าเกษตร
- 13) การพัฒนาสินค้าเกษตรสู่มาตรฐาน
- 14) การจัดการหนี้สินสมาชิกสหกรณ์
- 15) ทั้งหมดนี้

กรมการข้าวเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานพัฒนาศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ปี 2559-2566 เป้าหมายผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในปี 2566 ได้ 60,000 ตัน วงเงินทั้งสิ้น 2,834.458 ล้านบาท จำนวน 15 ศูนย์ ได้แก่

- 1) ศรีสะเกษ
- 2) นครนายก
- 3) บึงกาฬ
- 4) บุรีรัมย์
- 5) อำนาจเจริญ
- 6) พิจิตร
- 7) ชัยภูมิ
- 8) เพชรบูรณ์
- 9) มหาสารคาม
- 10) เชียงราย
- 11) นครพนม
- 12) สระแก้ว
- 13) ยโสธร
- 14)หนองบัวลำภู และ
- 15) อุตรดิตถ์

3. แนวทางการปฏิบัติงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเกษรา บุญราช) ได้ให้แนวทางปฏิบัติงานดังนี้

3.1 การขับเคลื่อนงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอให้ทุกหน่วยงานขยายผลและปรับปรุงจากนโยบายเดิม โดยยึดหลัก 3 ต. (ต่อ เดิม แต่ง) ได้แก่

- ต่อ คือ นำนโยบายเดิมที่ทำอยู่แล้วได้ผลดีเกิดประโยชน์มาทำต่อ และขยายผลให้ครอบคลุมทั้งประเทศ

- เดิม คือ งานที่ทำอยู่แล้วควรจะเพิ่มเติมอะไรที่จำเป็นเข้าไป เพื่อให้ได้ผลการดำเนินงานที่ดียิ่งขึ้น

- แต่ง คือ โครงการเดิมที่ไม่ดี/ไปต่อไม่ได้ ให้นำมาปรับปรุง/เปลี่ยนแปลง/บูรณาการกันให้ดียิ่งขึ้น

3.2 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานที่ทำงานใกล้ชิดกับประชาชนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะเรื่องบำบัดทุกข์บำรุงสุขของเกษตรกร ดังนั้น ทุกโครงการที่ดำเนินการในพื้นที่ หากเกิดปัญหาอุปสรรคหรือข้อขัดข้องในเรื่องใดหรือโครงการใดดำเนินการแล้วไม่ได้ผล/ไม่ควรทำ ขอให้รายงานโดยตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.3 หาแนวทางเพื่อให้โครงสร้างของหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับจังหวัดทำหน้าที่เสมือนกระทรวงได้ครบถ้วน

3.4 ให้ความสำคัญกับข้าราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับพื้นที่ที่อยู่หน้างาน ซึ่งเป็นการทำงานที่มีเกียรติและศักดิ์ศรี รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจให้ทำงานได้อย่างมีความสุข ได้รับความเป็นธรรมในการบริหารงานบุคคล

3.5 กรอบแนวทางในการทำงานด้านการพัฒนาการเกษตรไปสู่ความยั่งยืน ประกอบด้วย

(1) รัฐบาลต้องการให้ราคาสินค้าเกษตรเป็นไปตามกลไกตลาด ไม่มีนโยบายแทรกแซง/บิดเบือนราคาให้เกิดความเสียหายต่อประเทศอีก

(2) สร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรด้วยการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด

(3) การพัฒนานวัตกรรมของปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ การใช้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง การใช้องค์ความรู้และเทคโนโลยีนำการผลิต และการเชื่อมโยงทางการตลาด

(4) การพัฒนาระบบตลาดให้กับเกษตรกรสามารถเข้าถึงและมีข้อมูลด้านการตลาดเพื่อประกอบการตัดสินใจ

(5) การพัฒนาระบบสหกรณ์ให้มีความเข้มแข็งเพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง

(6) การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานของภาครัฐเพื่อลดความเสี่ยงต่อการผลิตทางการเกษตร เช่น การจัดให้มีระบบชลประทานที่เหมาะสม การบริหารจัดการความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงมากขึ้น การจัดให้มีทุนหรือสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร เป็นต้น จึงขอให้ทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ยึดแนวคิดเหล่านี้เป็นกรอบในการทำงานต่อไปในอนาคต

3.6 การพัฒนาฐานข้อมูล ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พัฒนาฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรให้เป็นฐานเดียวกันอย่างมีเอกภาพ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารและใช้ในการประกอบการตัดสินใจ

3.7 แนวคิดการทำงานของรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) ซึ่งได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีให้กำกับดูแลงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(1) สิ่งที่สำคัญที่สุดที่เป็นความท้าทายทางเศรษฐกิจในขณะนี้ คือ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยรัฐบาลมีเป้าหมายในการรับขึ้นทะเบียนเพื่อช่วยเหลือประชาชนผู้มีรายได้น้อยผ่านทางกระทรวงการคลัง ซึ่งในฐานข้อมูลการรับขึ้นทะเบียนมีเกษตรกรที่มีความยากจนและเป็นผู้มีรายได้น้อยจำนวน 3.96 ล้านราย แบ่งเป็น เกษตรกรที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ประมาณ 3.3 ล้านราย และ

เกษตรกรที่เป็นแรงงานภาคเกษตร ประมาณ 6 แสนกว่าราย โดยรองนายกรัฐมนตรี อยากให้กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ได้บูรณาการทำงาน โดยใช้กลไกทั้งหมดที่มีอยู่เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถพลิก ฟันการประกอบอาชีพให้ดีขึ้น

(2) แนวคิดในการช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจนในประเทศจีนที่มีการพัฒนาในรูปแบบของ Personal Life Plan หรือแผนฟื้นฟูการประกอบอาชีพ เพื่อให้เกษตรกรหลุดพ้นจากความยากจน ซึ่งคาดว่าจะ เป็นแนวคิดหลักอย่างหนึ่งที่ รองนายกรัฐมนตรี อยากให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้พิจารณา ดำเนินการเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งเป็นหน่วยงานด้านการผลิตที่มีประสิทธิภาพใน ภาคการเกษตรต่อไป

4.นโยบายการดำเนินงานด้านข้าวของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สรุปผลการตรวจเยี่ยมและมอบนโยบาย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์

(นายลักษณ์ วจนานวัช) เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2560 เน้นนโยบายการทำงานด้านข้าวของนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) ดังนี้

4.1 ราคาข้าว ต้องปล่อยเป็นไปตามกลไกตลาดให้มากที่สุด รัฐบาลไม่มีนโยบายเข้าไปแทรกแซง ทำให้ราคาข้าวถูกบิดเบือน การแทรกแซงราคาข้าวต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก ซึ่งมาจากภาษีของ ประชาชน หากเกิดความเสียหายอันเนื่องมาจากการทุจริต คอร์รัปชัน หรือการกระจายรายได้ไปไม่ถึง เกษตรกรรายย่อย จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก รวมทั้งนโยบายการแทรกแซงตลาดจะเป็นการส่ง สัญญาณที่อาจไม่ถูกต้องไปสู่พี่น้องเกษตรกรชาวนาให้ทุ่มเททรัพยากรทั้งหมดสำหรับปลูกข้าว ซึ่งอาจ เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าว ทำให้ส่งผลกระทบต่อกลับมาทำร้ายตนเอง เช่น ได้ข้าวที่ไม่มี คุณภาพและไม่ตรงกับความต้องการของตลาด ทำให้อุตสาหกรรมข้าวเกิดปัญหาขึ้น

4.2 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของข้าวไทย กรมการข้าวต้องหากกลยุทธ์และวิธีการ ต่างๆ ในการลดต้นทุนการผลิตข้าว การเพิ่มผลผลิตต่อไร่ และการพัฒนาคุณภาพข้าวให้ตรงกับ ความต้องการของตลาด ซึ่งปัจจุบันข้าวเป็นสินค้าที่มีการแข่งขันสูง ต้องพยายามพัฒนาคุณภาพของข้าวไปอยู่ใน กลุ่มสินค้าตลาดเฉพาะ (Niche Market) อาจเป็นลักษณะที่บริโภคแล้วเป็นยาหรือเพิ่มคุณลักษณะพิเศษเข้า ไป เพื่อให้คุณภาพข้าวไทยเป็นที่ต้องการของตลาด

4.3 การนำองค์ความรู้ด้านการเกษตร ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมต่าง ๆ เข้ามาช่วย ในการทำการเกษตรสมัยใหม่ กรมการข้าวต้องเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีและ นวัตกรรมด้านข้าวให้เข้าถึงชาวนามากที่สุด รวมทั้งการพัฒนาเมล็ดพันธุ์ข้าวให้มีคุณภาพ ตรงกับความ ต้องการของตลาด ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญ

4.4 การรวมกลุ่มของชาวนาเป็นกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ ต้องมีการส่งเสริมให้เกษตรกรรุ่นใหม่ มีการรวมกลุ่มสร้างพลังขึ้นมาในรูปแบบขององค์กรเกษตรกร สหกรณ์ หรือบริษัทชุมชน เพื่อให้สามารถ บริหารจัดการแบบมืออาชีพ เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองการแบ่งปันมูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรให้เกิดความ เป็นธรรม

4.5 การเผยแพร่ข้อมูลองค์ความรู้เรื่องการตลาด กรมการค้าต่างประเทศพัฒนาช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรและการตลาดให้กระจายตัวมากขึ้น เพิ่มช่องทางให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายขึ้น สามารถนำข้อมูลข่าวสารไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจเพาะปลูกหรือบริหารจัดการความเสี่ยงของตนเอง รวมถึงการรื้อฟื้นตลาดกลาง ซึ่งตลาดกลางจะเป็นช่องทางให้ข้อมูลข่าวสารกระจายตัว และเกษตรกรได้เข้ามาใกล้ชิดกับระบบตลาดมากขึ้น สามารถเข้าใจความต้องการของตลาดที่มีความเปลี่ยนแปลงตลาดเวลา

4.6 การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตภาคการเกษตรให้เพียงพอและมีความสมบูรณ์มากขึ้น เช่น ระบบชลประทาน การเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่มีเงื่อนไขที่เป็นธรรม และมีอัตราดอกเบี้ยที่เป็นธรรมกับชาวนา อีกเรื่องที่สำคัญและมีความสำคัญ คือ การประกันภัยพืชผลด้านการเกษตร เพื่อให้เกษตรกรสามารถบริหารจัดการความเสี่ยงร่วมกับทางภาครัฐ เป็นภูมิคุ้มกันให้กับเกษตรกรรับมือกับความผันผวนของสภาพภูมิอากาศ จึงจำเป็นต้องเชิญชวนให้ชาวนาตระหนักถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว

5. การมอบนโยบายของอธิบดีกรมการค้า

อธิบดีกรมการค้าให้นโยบายด้านการดำเนินงาน ปี 2561 ในการสัมมนาการขับเคลื่อนนโยบายสำคัญของกรมการค้า ประจำปี 2561 เมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2560 ดังนี้

5.1 แนวทางการดำเนินงานโครงการ ควรให้ความสำคัญกับโครงการต่าง ๆ ดังนี้

(1) โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ จากที่ได้มีการถอดบทเรียนโครงการที่จังหวัดตรัง เนื่องจากปี 2560 งานกระจุกตัวและระยะเวลาค่อนข้างจำกัด โครงการได้รับการอนุมัติ เดือนเมษายน 2560 เริ่มรับสมัครเกษตรกรเข้าร่วมโครงการในเดือนพฤษภาคม 2560 จึงไม่สามารถดำเนินงานโครงการตามแผนที่กำหนดไว้ได้จริง ไม่ได้มีการคัดกรอง ไม่มีการเตรียมความพร้อม ขาดการดำเนินงานขั้นต้น ไปเน้นทำงานขั้นปลายจึงไม่สามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการดำเนินงานปี 2561 จึงขอให้นโยบายการดำเนินงานต้องมีการส่งเสริมการคัดกรองเกษตรกร (Screen) การเตรียมความพร้อมต้องดำเนินการให้ชัดเจน ต้องพัฒนาคนให้ได้ก่อนจะมีกระบวนการประเมิน (Check list) รวมทั้งในกระบวนการรับรองมาตรฐานก็ต้องมีการเตรียมการด้วย อย่างไรก็ตามปัญหาอุปสรรคการดำเนินงานโครงการคือเรื่องฐานข้อมูลไม่ชัดเจน ยังใช้ระบบ manual ในอนาคตจึงต้องพัฒนาระบบฐานข้อมูลการผลิตข้าวอินทรีย์ให้ชัดเจน เพื่อใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบและการอนุมัติเงินให้เกษตรกรต่อไป

(2) โครงการเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ครบวงจร เนื่องจากนโยบายการดำเนินงานโครงการไม่นิ่ง ประเด็นปัญหามีมาก บุคลากรกรมการค้าไม่รู้จักโครงการนี้ เป็นโครงการที่นโยบาย/ขั้นตอนเปลี่ยนทุกวัน เช่น ในการจัดทำบันทึกข้อตกลงระหว่างผู้ประกอบการค้าข้าวกับกลุ่มเกษตรกรยังไม่ได้สรุปว่าต้องมีข้อมูลอะไรบ้าง เป็นต้น จึงขอมอบหมายบุคลากรทุกคนของกรมการค้าที่เป็นผู้ปฏิบัติงานโครงการให้ติดตามการดำเนินงานทุกวัน เนื่องจากคู่มือการดำเนินงานโครงการอยู่ระหว่างปรับแก้ตามข้อเสนอของคณะทำงานเชื่อมโยงตลาดข้าวอินทรีย์และข้าว GAP ครบวงจร ว่ามีการแก้ไขคู่มือกันอย่างไร ขั้นตอนไหน/ดำเนินการอย่างไร และต้องมีการเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานตลอดเวลา

5.2 แนวทางการพัฒนางานด้านบุคลากร

- (1) การแต่งตั้งโยกย้ายผู้อำนวยการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว/ศูนย์วิจัยข้าวดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม 2560 หากแล้วเสร็จ/จะไม่ย้ายผู้อำนวยการศูนย์
- (2) ให้มีการจัดทำแผนบริหารบุคลากรของกรมการข้าวให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม
- (3) เร่งรัดการปรับโครงสร้างกรมการข้าว เนื่องจากมีเอกสารวิชาการที่เสนอให้มีการปรับโครงสร้างอัตรากำลังกรมการข้าวมากมาย เช่น แนวทางการปฏิรูปข้าวอย่างเป็นระบบ ของ ดร.อภิชาติ พงษ์ศรีหุลชัย
- (4) กรมการข้าวอยู่ระหว่างจัดทำนโยบายนำบุคลากรกรมการข้าวอายุประมาณ 35 ปี มาทำงานช่วยกรมการข้าวในการเป็นอาสาสมัครทำงานนอกเวลา (ยังปฏิบัติหน้าที่เดิมแต่ใช้เวลานอกราชการมาทำงานให้กรมการข้าว) โดยมอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีชีวภาพ (นายวราพงษ์ ชมาฤกษ์) เป็นผู้ดูแล
- (5) ขอให้เจ้าหน้าที่กรมการข้าวทุกคนที่มีข้อเสนอในการพัฒนาบุคลากรของกรมการข้าวในอีก 5 ปี ข้างหน้า ส่งข้อเสนอมาให้สำนักบริหารกลางรวบรวมและประมวลผลนำมาหารือร่วมกันอีกครั้ง เพื่อขับเคลื่อนให้สอดคล้องกับการปรับโครงสร้างอัตรากำลังกรมการข้าวต่อไป
- (6) ขอให้บุคลากรระดับหัวหน้างาน/กลุ่ม/ผอ.สำนัก/ศูนย์ ฯ เร่งรัดนำบุคลากรรุ่นใหม่ เข้ามาร่วมเรียนรู้การทำงานให้มากขึ้น เพื่อเป็นการสร้างคนรองรับในเบื้องต้น เนื่องจากบุคลากรระดับผู้อำนวยการศูนย์ ของกรมการข้าวและระดับหัวหน้ากลุ่มในอีก 5 ปี ข้างหน้าก็จะเกษียณกันหมด

5.3 แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณ

- (1) ให้กองเมล็ดพันธุ์ข้าวและผู้เกี่ยวข้องวางแผนการปฏิบัติงานก่อสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และเร่งรัดการเบิกจ่ายงบลงทุนของการสร้างศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวให้ทันกำหนดระยะเวลา
- (2) ครุภัณฑ์รายการเล็ก ควรเร่งรัดการดำเนินงานและการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จภายในเดือนธันวาคม 2560

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ข้าว

15 ธันวาคม 2560